

NOTA DE L'AUTOR

Una de les característiques més sorprenents d'un poble com el que serveix de marc d'aquesta història que esteu a punt de llegir, és el curiós art de posar nom a les persones i als indrets que l'envolten. En aquest concepte hi entren, per una banda, els malnoms amb què s'identifiquen les persones segons les característiques físiques o psíquiques de cadascú. Per l'altra banda, pel que fa als indrets, els noms estan condicionats per l'experiència dels vilatans, les històries que hi han passat o les persones que hi han transitat. Això fa que es modifiqui la manera d'anomenar l'entorn al llarg dels anys i s'adapti als qui hi conviuen, cosa que em sembla d'una vivesa extrema.

La novel·la que esteu a punt de llegir parla d'un d'aquests canvis que condicionen la memòria d'un poble inconcret, d'una vila que podria ser qualsevol. En aquest cas, parla de com el paratge del pont de les Arades esdevindrà rebatejat en al·lusió a un fet tràgic i alhora inesperat que hi va esdevenir. Alguns potser poden pensar que aquest canvi és cruel o posat amb mala bava. I potser no s'equivocaran. Altres, però, poden considerar que és una manera d'homenatjar el fet esdevingut. Independentment de l'encert d'uns i altres, és evident que el nom no fa la cosa, però sí que ens explica la història d'un poble, indefinit o no, que es construeix de

mica en mica i que canvia en funció el narrador que ens l'explica. En aquesta novel·la no entrarem a valorar l'encert del nom, només ens centrarem a explicar com va ser que els vilatans van començar a anomenar el paratge del pont de les Arades com el del gran salt d'en Clarinet en al·lusió al pobre desgraciat que un mal dia les aigües embravides s'emportaren. Espero que gaudiu llegint-la tant com un servidor va gaudir escrivint-la.

1

—**S**INYOR VILALTA! SINYOR VILALTA!

Els crits d'aquest caram d'agutzil es deuen haver sentit des de l'altra punta del poble, va pensar l'Enric Vilalta. Si bramava d'aquella manera segur que en passava alguna, prou que el coneixia.

Quan finalment l'agutzil Santiago Marranet va aparèixer a la porta del seu despatx de secretari interventor, l'Enric ja sabia que no li esperava res de bo. L'agutzil, un home incapaç d'encadenar quatre paraules raonades i amb menys ganes de treballar que enteniment, semblava més excitat que de costum. Va arrossegar l'Enric fora del despatx gairebé per la força i li va demanar de pujar amb presses les escales que conduïen fins a la sala de plens. Havia de comprovar allò que li estava cridant, deia.

L'Enric, però, va començar a pujar amb parsimònia, ja podia anar xisclant. Prou feina tenia amb moure la carcassa enorme que havia d'arrossegar per, a sobre, haver de fer-ho amb celeritat. Aquella còrpora de gegant era l'única herència que li havia quedat del seu pare i de ben poc li havia servit en la seva feina de buròcrata escarxofat. A més a més, amb els anys i les penes, el seu cos castigat per la inacti-

vitat havia anat passant factura i mostrava clars símptomes d'envelliment prematur. Els genolls li xerricaven i, amb els canvis de temps, el dolor es feia gairebé insuportable. Per tant, de córrer, res de res.

Van arribar a la sala de plens amb més parsimònia del que hauria volgut l'agutzil, doncs. No podia ser d'una altra manera perquè estava situada al pis superior de l'edifici de la casa de la vila, un palauet que els descendents arruïnats d'un *indiano*, els de cal Mericano, havien venut per una misèrrima part del que valia a la corporació municipal. A l'antic menjador principal de la casa, els regidors i alguna regidora escadussera apositaven els seus darreres en les cadires d'estil rococó emplaçades al voltant d'una taula immensa de caoba. El que assenyalava amb el dit estès l'inoportú agutzil, però, era la corrua de retrats que omplien les parets de banda i banda de la sala.

Des de les altures, una colla de personatges il·lustres del poble els fitaven amb ulls immòbils. Hi havia des del primer alcalde instaurat després de la caiguda de la fugaç i desafortunada república del 1873 fins a l'últim batlle de la dictadura franquista. Les imatges de les referides personalitats, tots homes, havien estat penjades prou amunt perquè es veiessin des de qualsevol punt de la sala. Sota de cadascun d'ells hi havia escrit el nom, el càrrec i una petita frase descrivint els fets, els actes o els mèrits per passar a la història del municipi. A part dels batlles també hi havia metges, diputats i algun capellà. Un cop arribada altra vegada la democràcia, el nou consistori va considerar propi d'altres temps això de retratar els dirigents municipals i va eliminar aquesta tradició tan nostrada just un segle després d'haver-la iniciat. Vet-ho aquí quina bona patuleia, havia cregut sempre l'Enric.

De la colla de retrats, però, aquell matí n'havien desaparegut dos. Això és el que el Marranet havia anunciat tot neguitós. L'abducció dels personatges era evident perquè els

quadres referits havien deixat una marca de color més viu en el vellut de petites flors blaves de la paret. L'efecte lluminós resultant semblava voler destacar encara més la pèrdua dels suposats prohoms il·lustres que l'ocupaven.

Per acabar-ho d'adobar, just en el moment en què els dos funcionaris municipals s'ho miraven amb cara de pomes agres, es va sentir les campanes de la parròquia que tocaven a difunts.

—A qui deu enterrar avui, mossèn Felip? —va preguntar l'Enric com dient-s'ho a si mateix.

2

La cadència lleganyosa de la *Vicenta* i la *Maria Eulàlia* esquinçava el cel com una dalla. El resultat? L'astorament més que palmari del rector de la parròquia, mossèn Felip. No hi havia dubte, algú li volia fotre el dia enlaire.

L'home s'havia llevat ben d'hora com cada matí per fer un seguit de tasques que, amb el temps, havia gairebé automatitzat. Només aixecar-se del llit, a les set en punt, encenia els ciris de l'altar de l'entrada de la rectoria i encetava una lletania que les parets d'aquella casa centenària se sabien de memòria. Cadascuna de les paraules havien sortit dels seus llavis en milers d'ocasions: donava gràcies a Déu per ser viu un dia més i prometia actuar pel bé dels seus feligresos i de les seves ànimes. Amén. Tot seguit, agafava els estris de l'hort i sortia per la porta de darrere a treballar una horeta llarga en aquella llenca de terra de l'absis de l'església parroquial que tothom anomenava, per un fet més que evident, l'Hort del Mossèn. Tota la verdura que menjaven a la rectoria el mossèn i la seva serventa, la Carmeta, provenia de la terra parroquial.

Aquell matí havia estat entrecavant les faves de Mutxamel. En una de les aturades per descansar l'esquena esllomada,

havia aixecat la vista en direcció al campanar cada dia més rònec de l'església i es va estirar tot ell tan llarg com era. Ho havia fet empès per algun detall que bé podia haver estat l'aletieg d'aquelles rates voladores que hom anomenava també coloms. Des d'on era, només podia veure una de les dues campanes principals: la *Vicenta*. L'altra, la *Maria Eulàlia*, li quedava a la banda oposada. Després de la mort de l'últim campaner i sagristà, atropellat mentre tornava d'una nit de Festa Major del poble del costat, mossèn Felip havia instal·lat un dispositiu que automatitzava tots els tocs. L'havia programat perquè sonessin en punt marcant les hores; l'Àngelus a la una del migdia; les Vespres a les vuit de la tarda; així com el toc de crida de les misses, dissabte al vespre i diumenge al migdia. La resta de batallades pels enterraments, batejos, comunions i casaments les havia d'activar manualment des de la sagristia.

Havia sigut mentre observava el campanar que el so del metall l'havia deixondit dels pensaments i havia trencat l'harmonia d'aquell matí assolellat. Les campanes tocaven a difunts amb aquell so solemne i terrorífic que entristia només de sentir.

Pom, plim, plim, pom. Pom, plim, plim, pom.

Qui carall podia estar fent una broma de tan mal gust? Per activar el toc de les campanes calia arribar fins a la sagristia, obrir l'armari de l'automatisme i prémer el botó adequat, assenyalat pel nom del toc. No podia entendre que la gent tingués tanta mala bava. Havia d'enxampar l'australopitec que espantava de tal manera el poble.

Mossèn Felip, doncs, va arrencar a córrer cap dins la rectoria empipat com una mona, disposat a cantar un bon sermó a l'autor de la gamberrada.

© del text: Jordi Romeu Carol, 2019
© d'aquesta edició: Pagès Editors, S L, 2019
Sant Salvador, 8 — 25005 Lleida
www.pageseditors.cat
editorial@pageseditors.cat
Primera edició: febrer de 2019
ISBN: 978-84-1303-064-7
DL: L 69-2019
Imprès a Arts Gràfiques Bobalà, SL
www.bobala.cat

∫ imprès a **lleida** ▶

Qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra només es pot fer amb l'autorització dels seus titulars, llevat de l'excepció prevista per la llei. Adreceu-vos a CEDRO (Centro Español de Derechos Reprográficos, <www.cedro.org>) si necessiteu fotocopiar, escanejar o fer còpies digitals de fragments d'aquesta obra.